

ÍPARI ALPINISTA

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

IPARI ALPINISTA

Feladatok és tevékenységek

Egyre gyakrabban találkozhatunk kötélén függeszkedve munkát végző emberekkel épületeken, ipari üzemek területén. Az utóbbi években egyre több megrendelés érkezik a hegymászó technikát alkalmazó cégek felé. A munkavégzésnek ez a formája akár hibaelhárító, akár építő jellegű gazdasági megtakarítást, jelentős állványozási munka elhagyását teszi lehetővé és emellett nagy előnye az állványos munkával szemben, hogy jóval olcsóbb. A kedvező gazdaságossági paraméterek magyarázzák az ipari alpinista egyre szélesebb körben való alkalmazását. Ez azonban egy veszélyes szakma, amit nem végezhet senki, aki nem rendelkezik kellő felkészültséggel.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

Az ipari alpinista előkészítő feladatai közé tartozik, hogy felméri a munkavégzés helyszínét, jellegét, ennek alapján munkatervet kockázatelemzést készít. Beszerzi a munkavégzéshez szükséges hatósági engedélyeket, biztosítja és a helyszínre szállítja a munkaeszközöket, anyagokat. A helyszínen gondoskodik a munkaterület alatti rész biztosításáról. Ezután kezdődhet meg az egymástól független bekötési pontok kijelölése, ha ez megtörtént a szakember beköti a köteleket az előkészített pontokon (standokon) és leereszkedik, vagy felmászik (kötélén) a munkaterületre és rögzíti magát. Nem elég a különböző technikai fogások ismerete, hanem alapos elméleti felkészültségre is szükség lehet. Például a különböző súlyú tárgyak szerkezetek emeléséhez és a balesetmentes kivitelezéshez. Előfordulhat, hogy a szűk tér vagy csak maga a kötélén való lavírozás leszűkíti az alpinista mozgásterét.

Ilyenkor azt is fel kell mérni, hogy az adott tevékenység mozdulatsorait a megszokottól eltérő testhelyzetben, szokatlan mozgásformában tudja csak elvégezni. Az ipari alpinista munkaidejét az épületek tetejéről lógva olyan magasságban tölti, ahol az emberek többsége tériszonyával, szédülésével küszködve csak kapaszkodna és alig várná, hogy újra talajt érinthessen a lábával. Ezzel szemben ő kötélén lógva ereszkedik le a magasból és javítja a házak hibáit, festi az idők folyamán megrongálódott falakat vagy kéményeket javít.

Villámhárítókat és antennákat szerel fel, házfalakat mászik meg s az épületben lakók nem kis megdöbbenésére végzi azon munkálatokat, melyeket normális körülmények között állványokról végeznek a szakemberek.

Ez egy veszélyes szakma, bár szerencsére ritkán hallunk komolyabb balesetekről, nagy körültekintést és odafigyelést igényel művelőjétől. Ezért az ipari alpinista feladata nyilvántartási naplót vezetni az eszközök állapotáról, szavatosságáról, naponta vizuálisan és tapintással végigvizsgálni a felszerelést.

Munkája során előfordul, hogy tárgyakat kell mozgatnia, ehhez meg kell határoznia a tárgy mozgatási útvonalát, ki kell választania a feladat elvégzéséhez szükséges eszközöket és anyagokat, majd elő kell készítenie a tárgyat és a függőleges vagy vízszintes pályát a mozgatáshoz. Ezután emberi erővel (csiga, csigasor, kézi csörlő) vagy gépi erővel (motoros csörlő, daru) eljuttatja a tárgyat a kívánt helyre.

Az előírásoknak megfelelően ezt a tevékenységet csak minimum két fő végezheti. A csoportban vagy párban történő munkavégzésnek részben a munkaszervezés szempontjából van nagy jelentősége.

Mindig kell valaki, aki a szükséges eszközöket és a megfelelő anyagok utánpótlását eljuttatja a magasban dolgozó társához, másrészt pedig, a nehéz, vagy veszélyes helyzetekben fontos a társ jelenléte, aki egy esetleges mentés során a leghatékonyabb segítséget nyújthatja a magasban dolgozónak.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

Az ipari alpinista sokféle eszközt és anyagot használ munkája során, amely két csoportra bontható. Egyik csoportba a közvetlenül az alpin technikához kapcsolódó, a másik csoportba pedig az adott megbízás feladataihoz kapcsolódó anyagok és eszközök sorolhatók. A hegyász és sziklamászó eszközök közül az ipari alpinista használja a különféle karabinereket, ereszkedő és mászó-gépeket, hevedereket, köteleket, beülőt, lezuhanás-gátlókat, energiaelnyelőket, egyéni védőeszközöket (kesztyű, sisak). Az adott megbízáshoz kapcsolódóan a feladattól függően más szakmákra jellemző eszközöket is használ. Például homlokzat felújításoknál alkalmaz kőműveskanalat, simítót, ecsetet, festőhengert; külső árnyékolók szerelésekor fűrőgépet, csavarhúzót, sarokcsiszolót; irodaházak ablakainak tisztításakor kefét, rongyot, lehúzó, vödröt; kémények bontásánál vésőgépet, kőműveskalapácsot, bontókalapácsot. Munkája során dolgozhat fémmel

(például: árnyékoló szerelés), vegyszerekkel (pl.: ablaktisztítás), üveggel (például: üvegezés), valamint a speciális feladatok végzése során szinte mindennel.

Hol végzi a munkáját?

Az ipari alpinista elsősorban szabadban dolgozik nagy magasságban épületek oldaláról lógva. Már magába az is nagy ügyességet és bátorságot kíván, hogy a szakember egy több tíz méter magas építményről függeszkedve végezze el feladatát, amit tetéznek még az időjárás viszontagságai, a szél, az eső vagy a tűző napsütés. Az alpinisták azt mondják, hogy a negyedik emelet felett már nem számít a magasság. Ha megszokta valaki ezt a munkát már egyáltalán nem fél.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

Az ipari alpinista munkája során kapcsolatba kerül a munkavédelmi előadóval, biztonsági szolgálatok alkalmazottaival, a portással, üzemorvossal anyagbeszerzővel, a szállítókkal és a munkaszervezővel. Találkozhat a megrendelővel, a Közterület Felügyelet munkatársaival, a tűzoltóság és rendőrség embereivel, egyéb hatóságokkal (ELMŰ, gázszolgáltatók, vízművek, Országos Munkaügyi és Munkavédelmi Főfelügyelőség).

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

Az ipari alpinista nehéz fizikai munkát végez. Minimális követelmény, hogy saját testsúlyát huzamos ideig képes legyen megtartani, ezért fontos a jó fizikai állóképesség és kondíció. A szellemi megterhelés is jelentős a felfokozott koncentráció képesség miatt.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

Az ipari alpinista szakmát választónak számos környezeti ártalommal kell számolnia.

A nagy magasságban végzett munka balesetveszéllyel jár. Számolni kell az időjárás viszonyaitól adódó ártalmakra, például a hidegben végzett munka ízületi bántalmakat okozhat, a tűző napon végzett fizikai munka fokozottan igénybe veszi a szervezetet.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- jó látás,
- ép színlátás,
- teljes látótér és térlátás,
- ép hallás,
- jó egyensúlyérzék,
- karok, kezek, ujjak fokozott használata,
- lábak, lábfejek használata,
- fokozott figyelem,
- együttműködés.

A foglalkozás gyakorlása során felmerülő kockázati tényezők:

- fokozott balesetveszély,
- váltakozó munkahely, gyakori utazás,
- tartós kényszerített helyzet,
- szabadban végzett munka.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

Ehhez a munkához kedvező, ha az ember jó szemmértékkel, kezűgyességgel, ötletességgel, problémamegoldó, tanulási és alkalmazkodó képességgel rendelkezik. Az előbb felsorolt tulajdonságok azért fontosak, mert az ipari alpinisták munkája nagyon változatos, minden helyszín és munka más, új kihívásokat támaszt a szakembereknek. Fontos még az

önállóság és a rugalmasság, valamint a jó reflex és koncentráció. A biztonsági előírások betartása elemi követelmény, hiszen elég egy rossz mozdulat vagy egy kis figyelmetlenség az előkészületeknél és veszélyes helyzet alakul ki a rutin feladatnak tűnő munka során is, ezért nagyon figyelni kell minden mozdulatra. A csapattagoknak megbízható, precíz és megfontolt embereknek kell lenniük, akik számíthatnak a társukra.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

A technika órán elsajátított szerszámhasználat és jó kezűgyesség előnyt jelenthet a szakmában. A testnevelés és a sport segítenek a fizikai erő és teherbírás, valamint a kitartás kialakításában. A matematika és a fizika ismeretek segítenek a különböző munkafolyamatok megtervezésekor és a felmerülő problémák megoldásakor.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

Az ipari alpinista szakmában előnyt jelent, ha az ember szereti az extrém helyzetekben történő munkavégzést, szereti a változatosságot és szeret új problémákkal találkozni és azokat megoldani. Emellett fogékonyak kell lenni a biztonságos munkavégzés érdekében a szakmai előírások, szabályok betartására is. Előnyt jelenthet még, ha valaki szereti, ha szakmája folyamatosan változik a technikai fejlődéssel és ennek érdekében hajlandó a folyamatos tanulásra, kedvelnie kell, hogy használhatja fizikai erejét, ügyességét.

Szakképzés

Az ipari alpinista **képzés célja** olyan szakemberek szakképesítése, akik munkájukat magasban lévő, nehezen megközelíthető helyeken végzik. Tevékenységük a megbízástól függően nagyon változatos lehet óriásplakátok felragasztásától, a magasban végzett festő és kőműves munkától az ablaktisztításig.

Előképzettség

A képzésen való részvétel előfeltétele betöltött 18. életév és szakmai alkalmasság.

Képzési idő

A tanfolyami jellegű képzés időtartama képző intézménytől függően változó. Általában 40-60 óra.

A szakképzés elméleti és gyakorlati tárgyai

Alpin eszközök ismerete és biztonságos használata, Kötélen való biztonságos közlekedés (felmászás, ereszkedés, csomókon való átszerelés), Egyik kötélről való biztonságos átszerelés másik kötélre magasban, Standok kiépítése, Kötél beszerelése, Csomók ismerete (minimum 4 csomó), Alpin elméleti alapismeretek. Haladó ipari alpinista tanfolyam esetében: Nem kötélen való mászáskor ön- és társbiztosítás, Nem hordágyban lehozható sérült le illetve feljuttatása kötélen, Vertikális kötélről való társmentés, Speciális eszközök mozgatása kötélen, Húzórendszerek kiépítése, Csomók ismerete (minimum 10 csomó), Felszereléspótló eszközök készítése minimális eszközökkel.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

A szakmai vizsga elméleti és gyakorlati részekből tevődik össze. A szakmai elmélet vizsgán a vizsgázók feladatlapot töltenek ki, melynek kérdései a következő területekre terjednek ki: Munkavédelmi és balesetvédelmi előírások, Alpintechnikai eszközök, Csomókötési technikák, Kötélek, karabinerek teherbírásának kiszámítása, A standépítés szempontjai, szabályai, Mászás, ereszkedés, átszerelés technikája, Elsősegélynyújtás.

A vizsga gyakorlati részében a vizsgázók az elméletben megtanult technikák gyakorlati megvalósítását végzik.

Kapcsolódó foglalkozások

Épületburkoló,

Épületfestő, -mázoló,

Épületszerkezet-szerelő,

Egyéb szolgáltatási foglalkozások.

A szakképesítéssel betölthető munkakörök

Homlokzat-tiszító,

Vasszerkezet-szerelő,

Homlokzatfelújító,

Kalandrendezvény-lebonyolító, -biztosító.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatóak. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási és

Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja.

A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III. és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

Az ipari alpinista foglalkozást bemutató **pályaismertető film** elérhető az Állami Foglalkoztatási Szolgálat www.afsz.hu, valamint a Nemzeti Pályainformációs Központ www.npk.hu, továbbá az e-pálya www.epalya.hu internetes elérhetőségeken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal

Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban. A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.